

התורם

פרק ראשון

תרומה יד.

מתני' קודמין לעניי כל עיר ועיר. ללא להוי שלעניי אותה העיר לא יסאך להם ולא כלום: **גמ'** אותיות קידוש לבנה. גופן עשתי עשר גודל חמישה ושישים ופעמים שעושין גם כהן נוטף דם או דמע: דחקי רגליהם לעניי אותה העיר. גם כך דחוק ברחובות עירם והם מוסיפין לחץ ברחובה של עיר עד כדי שדחקו רגליהם של עניי אותה עיר: אמר ר' אריה אל תאמר דטפשי הוי. ר' אריה הוי רחיס על אנשי אותה העיר והוי אכפת לו ללא לקרי ליה טפשי: ביקשם אך לא נענה. הגיש בקשה מפורטת אך הועדה דחי את בקשתו ויש להקשות והאיך כל אנשי אותה וועדה לא ריחמו עליו ויש לומר משום שלא היה מאנשי עירם ומכאן הוי קוראים רבני אשדוד מאנשי אותם קופות יראו וכן יעשו לתמוך כל אחד בעניי עירו: א"כ למה תרמו להם אנשי אותה העיר. ותימה לי דהרי לדקה נריכין לתת לכל הפוסט יד ומאי קושיא וי"ל דאין הכי נמי יש לתת לכל הפוסט יד אך את עיקר לדקתם יש לכוון לעניי עירם:

מתני' עניי עירך קודמין אמר ר' יעקב קודמין לעניי כל עיר ועיר **גמ'** האי דתני עניי עירך קודמין עניי עירך ממש או לא ממש אמר ר' קופאי משום ר' חסדאי הוי ותיבנא קמיה דר' חיים ואמרי לה קמיה דר' יוסי אמר דעניי עירך ממש ממש אמר ר' שמעון כיוון דשמעי ליה מדר' יוסי דאמר עניי עירך ממש ודקודמין אמאי שלחי ליה גבאי הצדקה שלוחי לכל עיר ועיר והא לא הוי עניי עירם ועוד הא דחקי רגליה דעניי אותה העיר ועוד וכי טפשי הוי דהוי מפרסמין להאי פסקא דעניי עירך קודמין ברחובה של עיר אחרת באותיות דקידוש לבנה והרי סתרי לפסקא דידיה אלא אימא דבני אותה העיר מצטיירי כטפשי בעיניהם של גבאי הצדקה דעיר אחרת ולהכי מפרסמין פסקא דסתרי אדבריהו לתת צדקה לעניי עיר אחרת ומכיוון שכך נמצא מפסידין עניי אותה עיר אמר ר' אריה אל תאמר הכי דטפשי הוה אלא אימא דנותנין אף לעניי עיר אחרת והוי גם כן בכלל דעניי עירך קודמין מתקיף לה ר' שלמה מהיכי תיתי דנותנין לעניי עיר אחרת והא ההוא גברא דהוי חלי והוי טפלי תלווי ביה ומכיוון דהוי סביר דעניי עירך לא הוי עירך ממש אלא אפילו עיר אחרת והוה אמינה שנותנין לעניי כל עיר ועיר וביקשם אך לא נענה באמרם

טפשי ויש להקשות אמאי קרי לה טפשי. ויש לומר משום דמאכלין מה שנותנין להם וכל המאכל מה שנותנין לו קרי לו טפשי: **עניי** עירך ממש או לא ממש. ויש להקשות מאי קושיא ממש או לא ממש הא בהדיה כתיב ממש וי"ל משום דראה גבאי לדקה מזלזלין בהלכה זו ע"כ הסתפק בעיקר ההלכה שקה לומר שצני ישראל יזלזלו בזה: **ממש** ממש ממש. אמאי שילך כאן את אמרתו וי"ל דרעה להדיג שאין ספק בזה ואפילו דעיקר הסתפקותו כמו שכתבתי לעיל דחי בזה כל ספיקא ועוד י"ל שרעה לומר ממש ממש ממש משום שזה ממש ממש ממש: **וכי** חסירי מחסרי נסים ונפלאות. ותימה לי מהיכי ליה לר' יוסי דאף בקופת אנשי עירם הוי מלי נסים ונפלאות וי"ל דנראה דר' יוסי הוי מאנשי עירם ולכך הוי ידעי ועוד אפשר לומר דר' יוסי הוי ידעי את כוח הצדקה דאף על מנת שיחיה בני הוי לדקה וחזקה על הצדקה שאינה שבה ריקס: **עניי** עירך מדאורייתא מנאלן. ויש להקשות אמאי קמהדר למאור מסייע מדאורייתא וכי לכל דין יש ראייה מדאורייתא וי"ל חכמים ראו לחזק את דבריהם ולמאור חיזוק מדאורייתא:

באגרותיהם בחוצות כל העיר מתקיף לה ר' יוסף וכי חסירי מחסרי נסים ונפלאות בקופת אנשי עירם והא צדקה הוי ואמאי אזלי לרעות בשדה אחר אלא אימא דאף שם יש נסים ונפלאות א"כ אמאי תרמי לאנשי עיר אחרת אלא דאזלי אחר הפרסום אף אם אינו מתיישב עם הדעת: עניי עירך מדאורייתא מנאלן אמר ר' משה דכתיב *טוב תיתי אותה לך מתתי לאיש אחר אמר לו ר' אהרן וכי אותו פסוק מדבר על הצדקה והרי לבן אמר כך ליעקב על רחל ואין בינו ובין הצדקה ולא כלום אלא ר' משה גזרה שוה גמיר ליה נאמר בצדקה *נתן נתן ונאמר בלבן טוב תיתי מתיתי ללמדך שנתן נתן כטוב תיתי מה טוב תיתי לך מתיתי אותה לאיש אחר אף נתן נתן לך עדיף מתתן לאיש אחר בעיר אחרת

י"ב ע"ב

י"ב ע"ב

הגהות

דף זה אינו טעון גניזה